

CIVILIZACIJSKI DOSEŽKI STAREGA RIMA

Sprehod po antičnem
mestu Rim

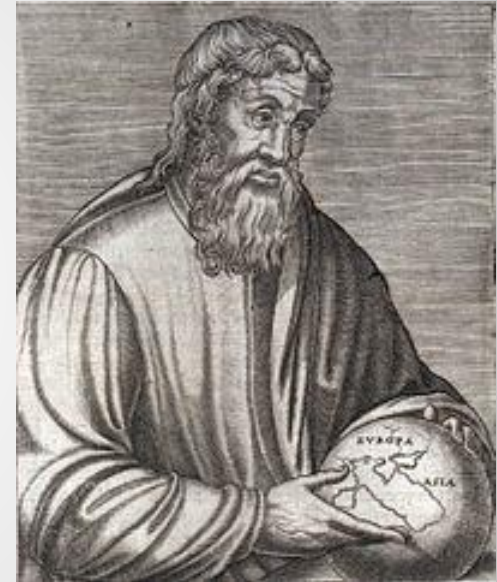
Antična rimska kulturna dediščina je temelj evropske kulture, saj nas sledi te velike civilizacije spremljajo na vsakem koraku.

Po zavzetju Grčije v 2 st. pr. n. št. so Rimljani združili grško, helenistično in rimsko kulturo v grško-rimsko kulturo, ki je postala temelj sodobne zahodne evropske kulture.

1. RIMSKA ZNANOST

- GEOGRAFIJA
- Strabon, *Zemljepis*

- kartografija (izdelovanje zemljevidov)
rimskega imperija

- MEDICINA

- medicinska šola v Rimu,
- zdravniki predvsem iz Grčije: Galen

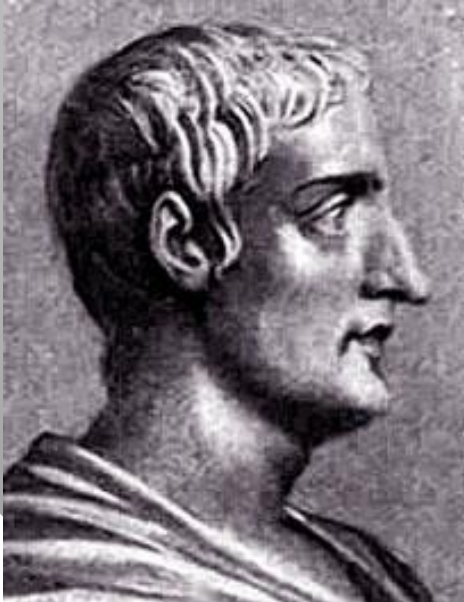
CLAUDE GALIEN.

- FILOZOFIJA

- Močen vpliv grške filozofije, predvsem stoicizma, ki poudarja krepost, dolžnost, zmernost in vzdržljivost.

- ZGODOVINA

- Livij – opiše prvih 700 let rimske zgodovine s pomočjo legend in mitov

- Tacit – predstavi prednosti in slabosti rimskega imperija.

- ZAKONODAJA

- Dokler niso Rimljani zapisali zakonov na 12 bronastih plošč, se je pravo prenašalo ustno.
- Rimljani so razvili pravo, ki je postalo temelj današnje evropske pravne ureditve.
- Nekatera rimska določila (npr., da je oseba nedolžna, dokler ji ne dokažejo krivde) veljajo še danes.

2. JEZIK, PISAVA IN ŠTEVILKE:

- Rimski jezik: latinščina (iz nje izhajajo današnji romanski jeziki: italijanščina, francoščina, španščina, portugalsčina in romunščina).
- Rimska pisava: latinica
- Rimske številke:

I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X

I = 1

V = 5

X = 10

L = 50

C = 100

D = 500

M = 1000

LCDMonitor

Samo pogledaš. Ne prepisuješ.

Roman Numerals

1	I
4	IV
7	VII
10	X

2	II
5	V
8	VIII

3	III
6	VI
9	IX

11	XI
14	XIV
17	XVII
20	XX

Roman Numerals

12	XII
15	XV
18	XVIII

13	XIII
16	XVI
19	XIX

Roman Numerals

10	X
40	XL
70	LXX
100	C

20	XX
50	L
80	LXXX

30	XXX
60	LX
90	XC

100	C
400	CD
700	DCC
1000	M

Roman Numerals

200	CC
500	D
800	DCCC

300	CCC
600	DC
900	CM

- Števke se seštevajo, kadar števk z večjo vrednostjo sledi števk z manjšo ali enako vrednostjo, npr.: $XVII = 10 + 5 + 1 + 1 = 17$
- Posamična števk z manjšo vrednostjo na mestu levo od števk z večjo vrednostjo se od slednje odšteje, npr.:
 $IV = 5 - 1 = 4$
 $CM = 1000 - 100 = 900$
- Skupaj lahko stojijo največ tri števke z enako vrednostjo (izjema, ki je ostanek starejšega načina pisanja rimskih števil, je število IIII na številčnicah nekaterih ur in na kartah za tarok), npr.:
 $XXX = 30$ $XL = 40$ (in ne XXXX)
 $IX = 9$ (in ne VIIII)
- Dovoljenih je samo teh šest odštevanj:
 $IV, IX, XL, XC, CD, CM, XCIX = 99$ (in ne IC)

Primer:

2007 = **MM****VII**

To je: **1000** + **1000** + **5** + **1** + **1**

1999 = **M****CM****XCIX**

To je: **1000** + (**1000** - 100) + (100 - 10) + 10 - **1**

Poskušaj letnice zapisati z rimskimi številkami:

1812

1917

1961

20013

1812 = MDCCCXII

To je: $1000+500+100+100+100+10+1+1$

1917 = MCMXVII

To je: $1000+(1000-100)+10+5+1+1$

1961 = MCMLXI

To je: $1000+(1000-100)+50+10+1$

2013 = MMXIII

To je: $1000+1000+10+1+1+1$

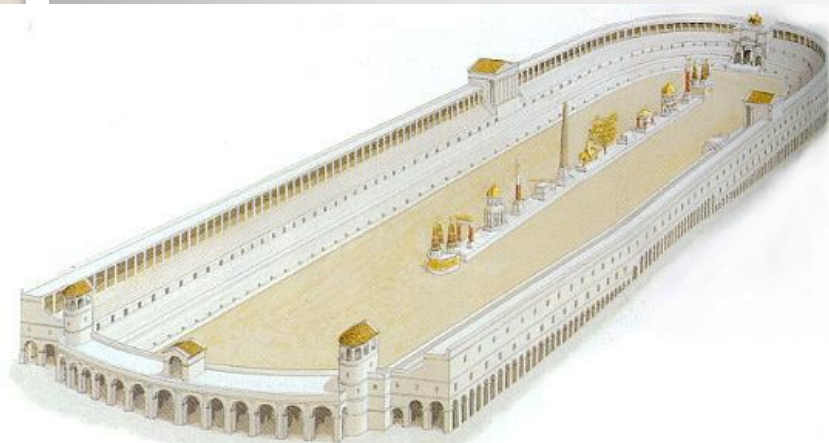
Katera letnica je na spomeniku? (ustno)

A. S.
MDCCLXVI

3. TEHNIKA IN GRADBENIŠTVO

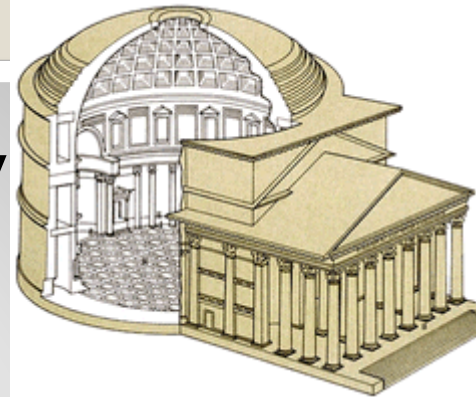
Rimljani so bili zelo praktično ljudstvo. Izpopolnili so se zlasti na področju tehnike in gradbeništva. Do potankosti so razvili uporabo matematike in geometrije ter ju izpopolnili do te mere, da so znali zgraditi KUPOLO. Eno največastnejših ima rimsko svetišče – PANTEON v Rimu. Za gradbeni material so uporabljali apnenec, opeko in mešanico peska ter vulkanskega prahu ter vode (=BETON).

[watch?v=S4PACYJKxic](#)

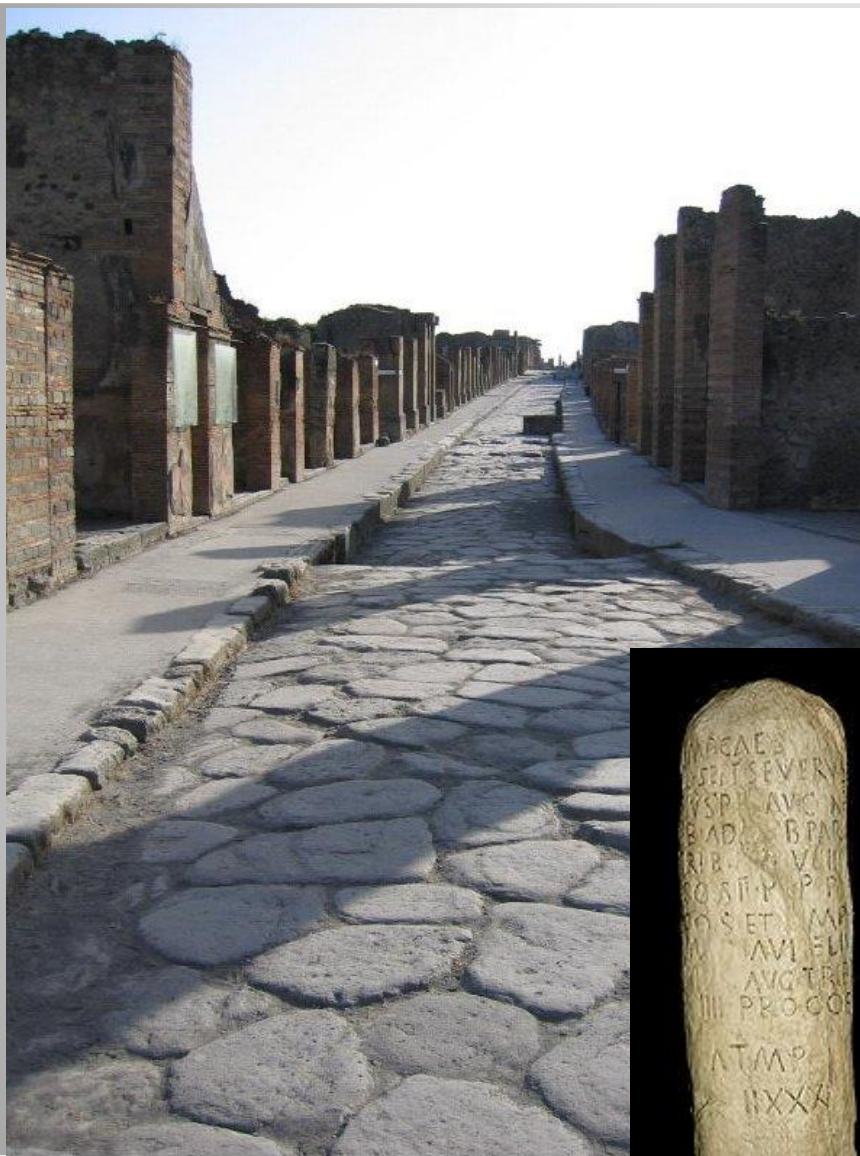
[watch?v=Ud2qmGz2Alw](#)

Panteon – svetišče vseh božanstev

<http://www.youtube.com/watch?v=PFTIZ6mLI50>

Zrajen na začetku 2. stoletja, v času cesarja Hadrijana. Osrednj del je velik in okrogel prostor, enako širok in visok, meri 43 m, pokriva ga kupola. Zgrajen je brez oken in vsa svetloba prihaja v prostor le iz odprtine v kupoli.

Rimska cesta v Pompejih

Ob cestah so postavljali **MILJNE kamne ali miljniki, ali tudi urni kamni.**

Označujejo oddaljenost v miljah, kilometrih ali urah.

- Ti obcestni kamni, izdelani iz ene same skale, so imeli obliko okroglega stebra na kvadratnem podstavku, ki je bil globoko zakopan v tla. Merili so okoli dva metra v višino in 60 cm v premer in so tehtali okoli 500 kg. Postavljeni so bili na vsakih 1478,5 metrov, to je tisoč rimskih korakov (= *milia passuum*), od koder izhaja izraz *milja*.
- V začetku 3.stol. Pr.Kr. je bila glavna rimska cesta **Via Appia** opremljena z obcestnimi kamni, na katerih so bili vklesani razni podatki, najvažnejši od katerih je bil razdalja od rimskega obzidja.
- Konec 2. stol. pr. Kr. je bil na predlog Gaja Sempronija Graka odobren zakon, ki je kamne predpisal za vse ceste.
- Od leta 20 pr.Kr. se razdalja ni računala več od obzidja, pač pa od »**zlatega miljnega kamna**« (*miliarium aureum*) v središču Rima

Rimski miljni kamen v Avstriji

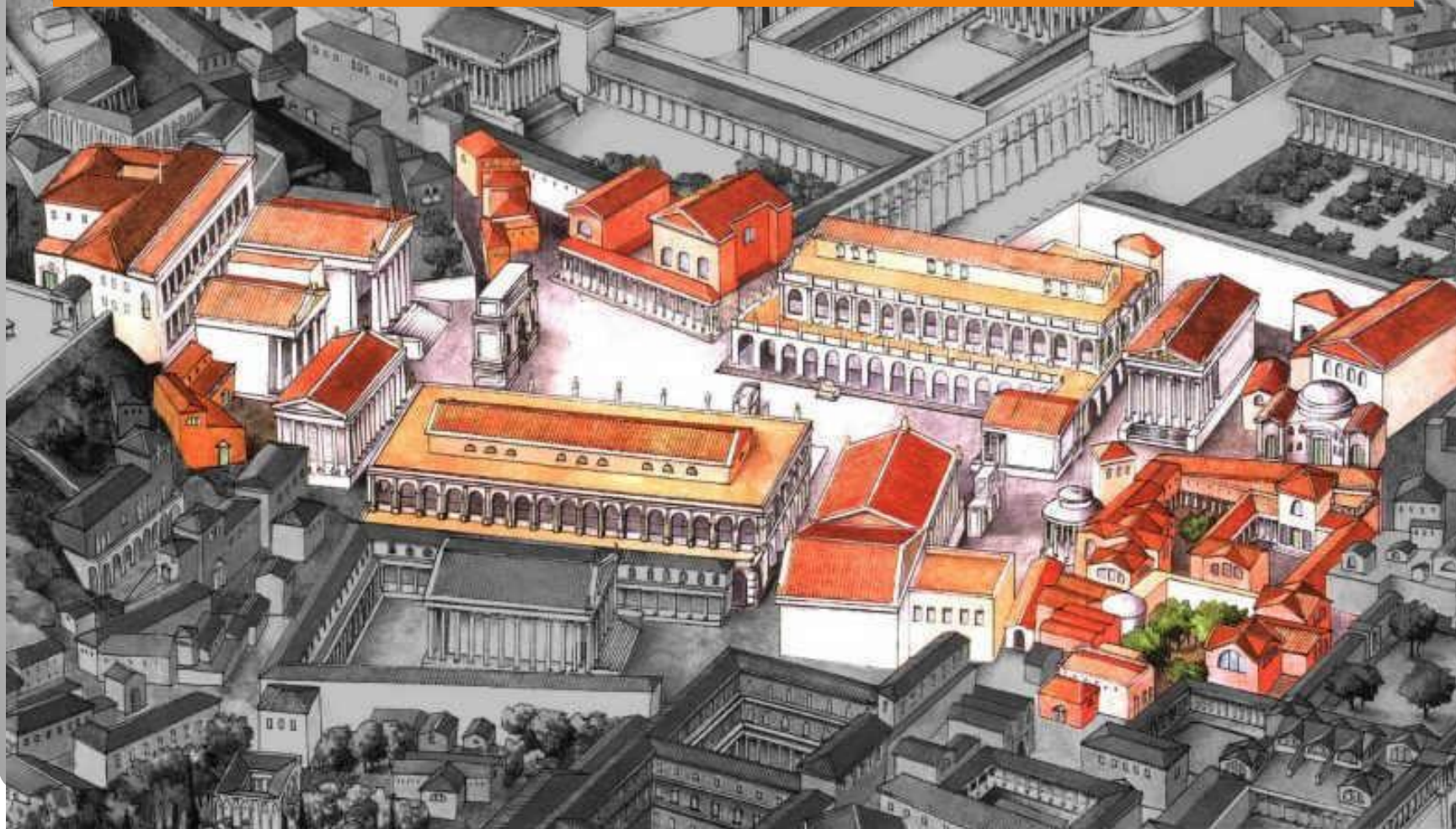

Rimski akvadukt Le Pont
du Garde na jugu Francije

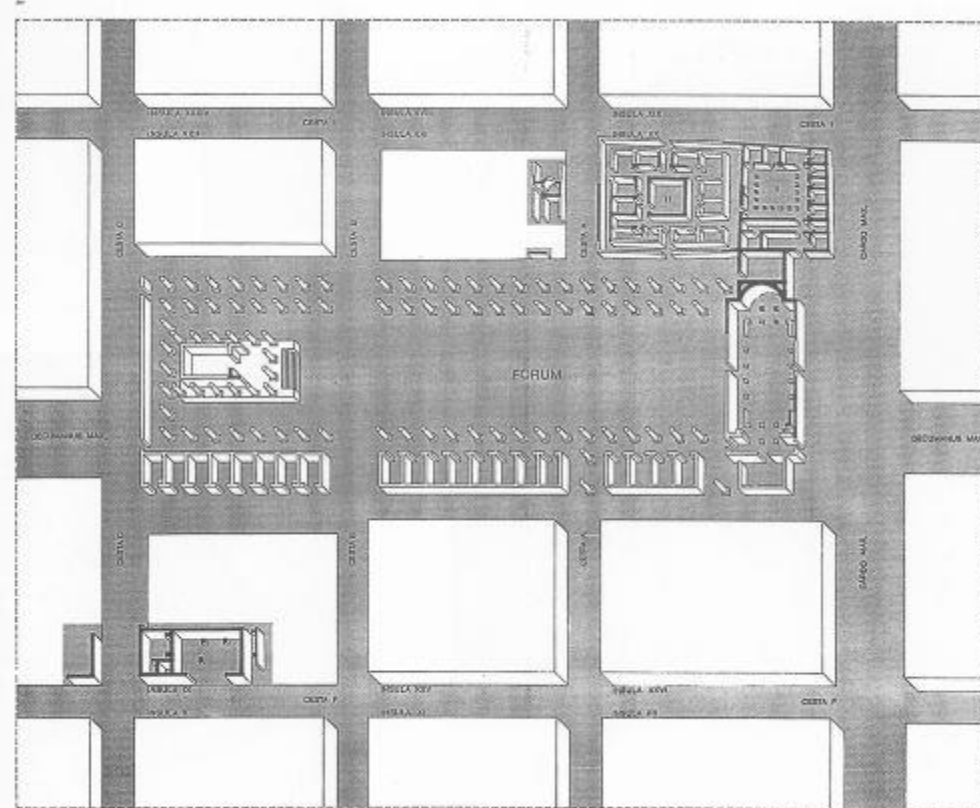
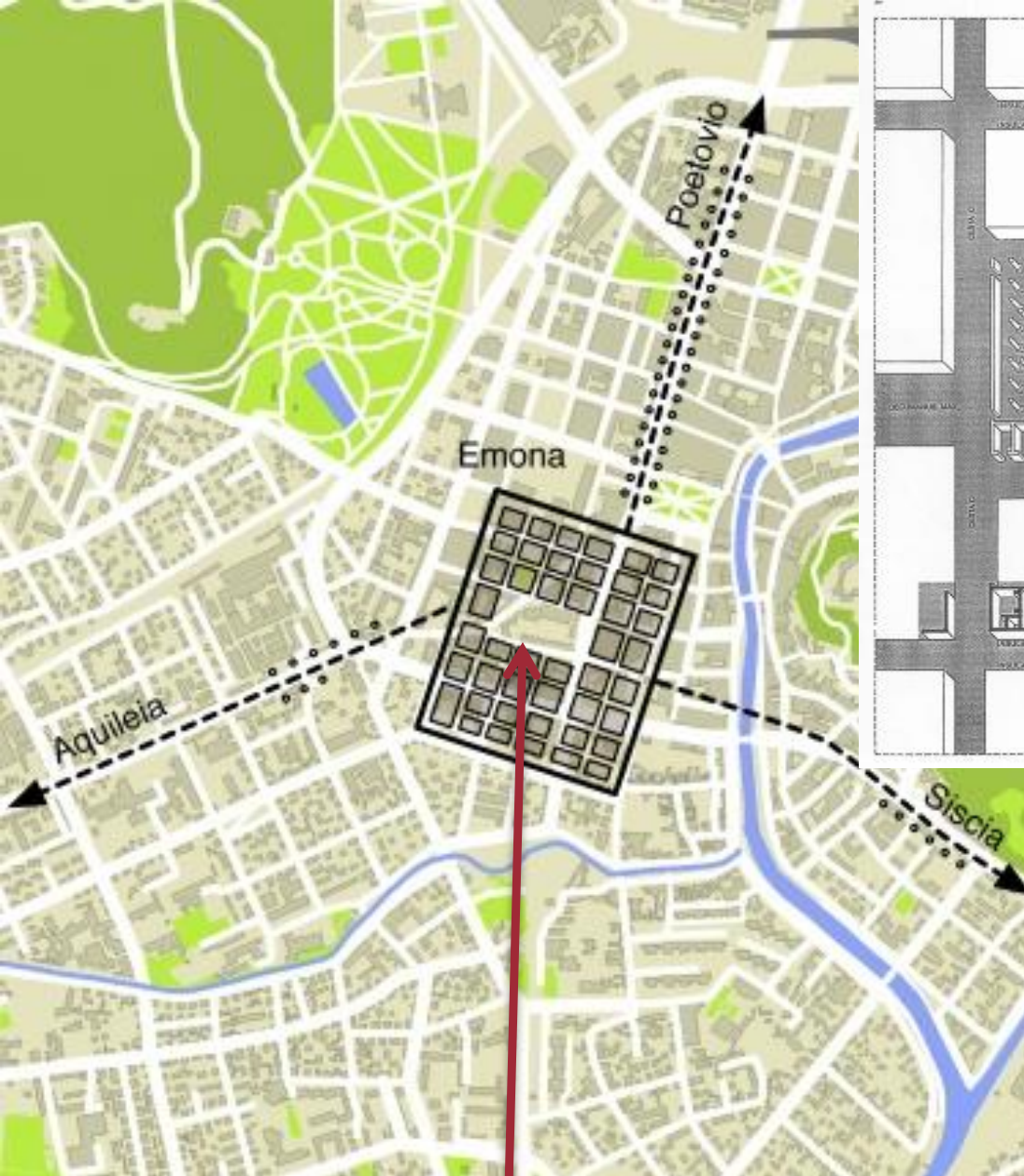

Rimski viadukt v Španiji

Središče vsakega rimskega mesta je bil rimski FORUM. Krasile so ga različne javne stavbe, tržnice, spomeniki, obeliski, slavoloki ter bazilike. Tu so potekali trgovski posli, obredi, govorniški boji, pogrebne svečanosti in triumfi.

Center vsakega rimskega mesta je bil Forum romanum (trg).

Forum Romanum rimske Emone

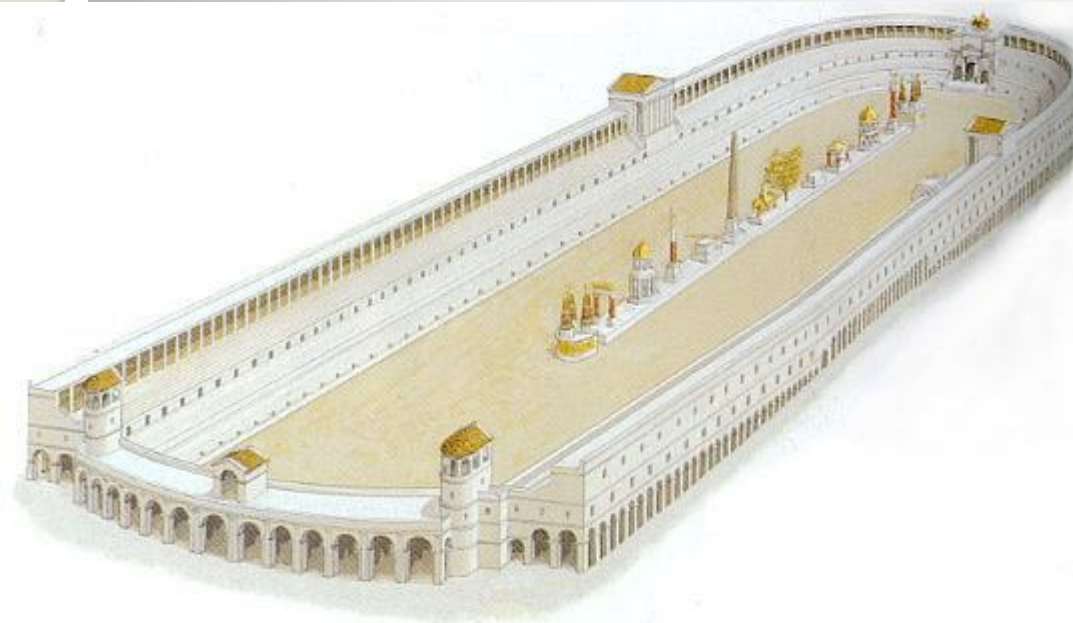
Kolosej v Rimu

Preberi:

V rimskih arenah so se mnogi gladiatorji borilili na življenje in smrt. Najbolj znan gladiator je bil Spartacus. V areni se je boril 74-krat in 70-krat zmagal. 4-krat pa ga je "milost" ljudstva in cesarja ohranila pri življenju.

Znan je upor sužnjev, katerega je vodil gladiator Spartak in je trajal dve leti. Kadar je gladiator obležal ranjen na tleh, je odložil ščit in dvignil levico ter tako zaprosil za milost. Pokrovitelj iger ali cesar mu je imel pravico podariti življenje, a navadno je pustil odločitev gledalcem. Če so bili mnjenja, da se je dobro boril, so pmahali z robcem ali obrnili palec navzdol in mu rešili življenje. Če so pokazali s palci proti prsim, pa je to pomenilo njegovo smrt. Prihiteli so spremljevalci, s kladivom udarili padlega gladiatorja po glavi, da je bil zanesljivo mrtev in ga odvlekli iz arene.

Circus maximus

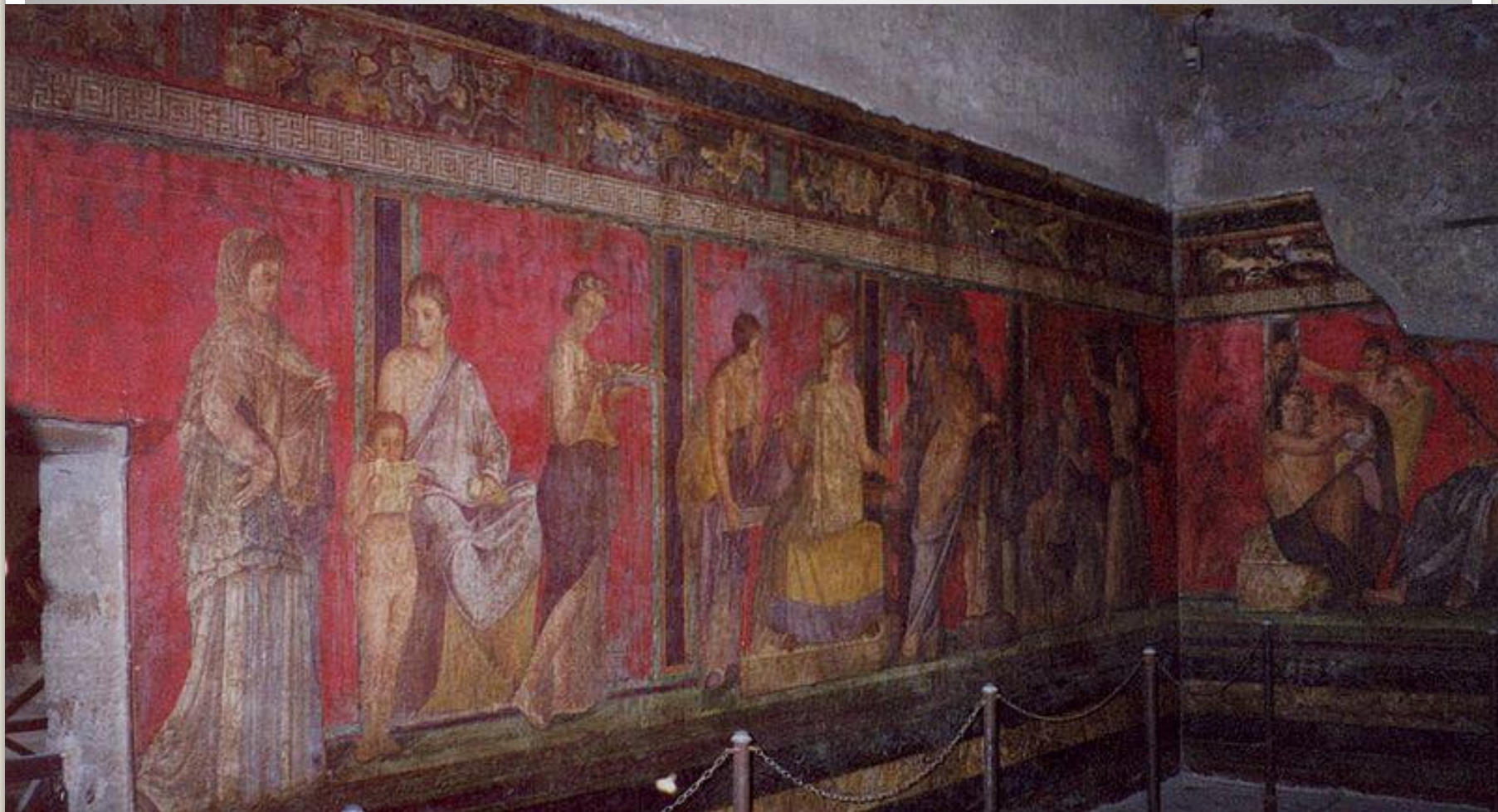

konjska dirka na hipodromu (Circus Maximus)

http://www.youtube.com/watch?v=JTXzIPgR_zw

<http://www.youtube.com/watch?v=kxcMwRdNuTk>

4. UMETNOST

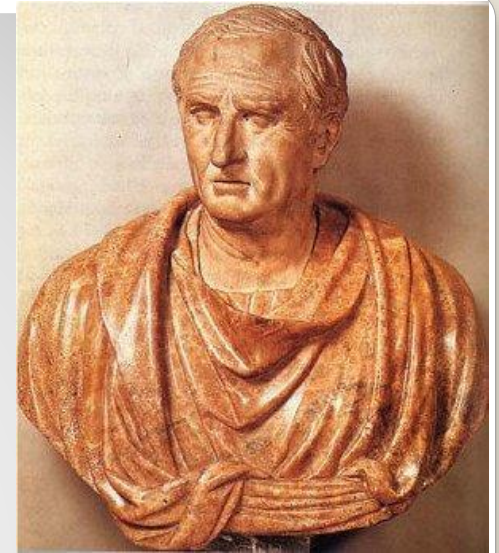
Freske v Pompejih

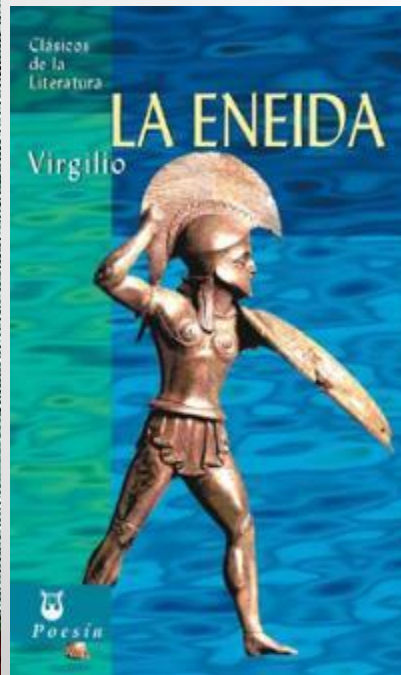
Mozaik Aleksandra Velikega v Pompejih

5. KNJIŽEVNOST

Cicero

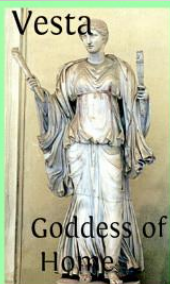
Ovid

Vergil: Eneida

http://www.youtube.com/watch?v=sj_0a8Ei830

6. RIMSKI BOGOVI (izdelaj tabelo z grškimi in rimskimi bogovi. npr:

GRKI	RIMLJANI	VLOGA
ZEVS	JUPITER	Kralj bogov, bog groma

ROMAN GODS

